

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Esa Iivonen

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Esa Iivonen	johtava asiantuntija	050 4111 562	esa.iivonen@mll.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa

Vastaajien määrä: 1

09.02.2016

5. Toimielimen nimi

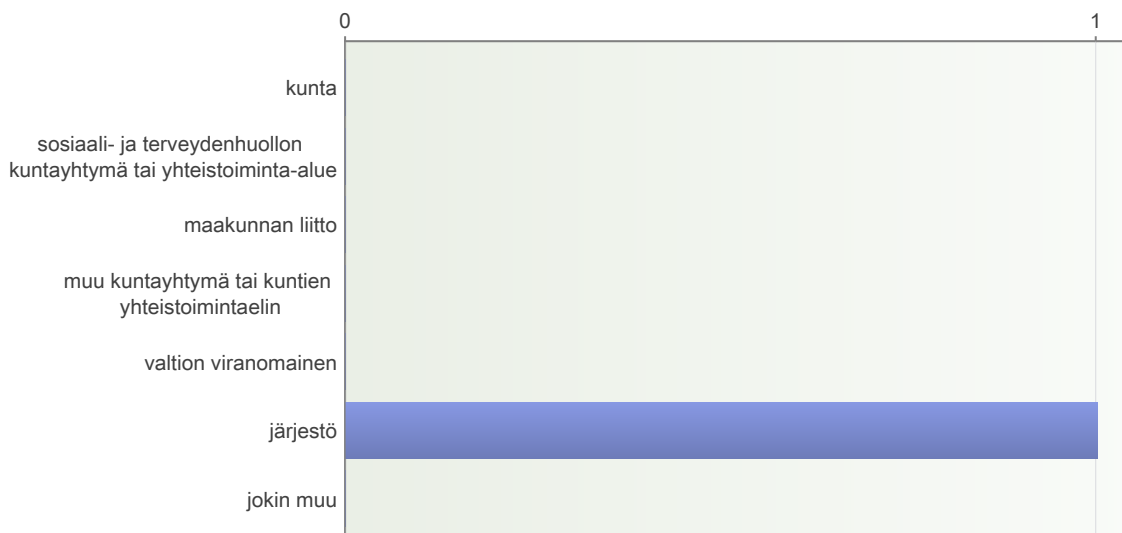
Vastaajien määrä: 1

Nimi

- MLL:n johtoryhmä

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti itsehallintoalueiden perustuminen maakuntajakoon on luonteva ratkaisu. On kuitenkin varmistettava, että itsehallintoalueet ovat väestöpohjaltaan riittävän suuria niille suunniteltujen tehtävien hoitamiseksi. Monissa jo nyt väestöltään pienissä maakunnissa väestökehitys on vähenevä, jolloin sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisedellytykset heikkenevät niissä tulevaisuudessa.

Jotta itsehallintoalueilla (9.2.2016 tehdyn linjauksen perusteella niistä käytetään jatkossa "maakunta" termiä) on riittävä kantokyky palvelujen laadukkaaseen ja yhdenvertaiseen järjestämiseen myös pitkällä aikavälillä, on uudistuksen toteutusvaiheessa huolehdittava siitä, että muodostetaan väestömäärältään riittävän suuret itsehallintoalueet (maakunnat).

Asiantuntijavalmistelussa esitettiin 12 itsehallintoalueen mallia. Itsehallintoalueiden on myös pidemmällä aikavälillä suoriuduttava toiminnallisesti ja taloudellisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä muista itsehallintoalueille tulevien tehtävien hoitamisesta.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

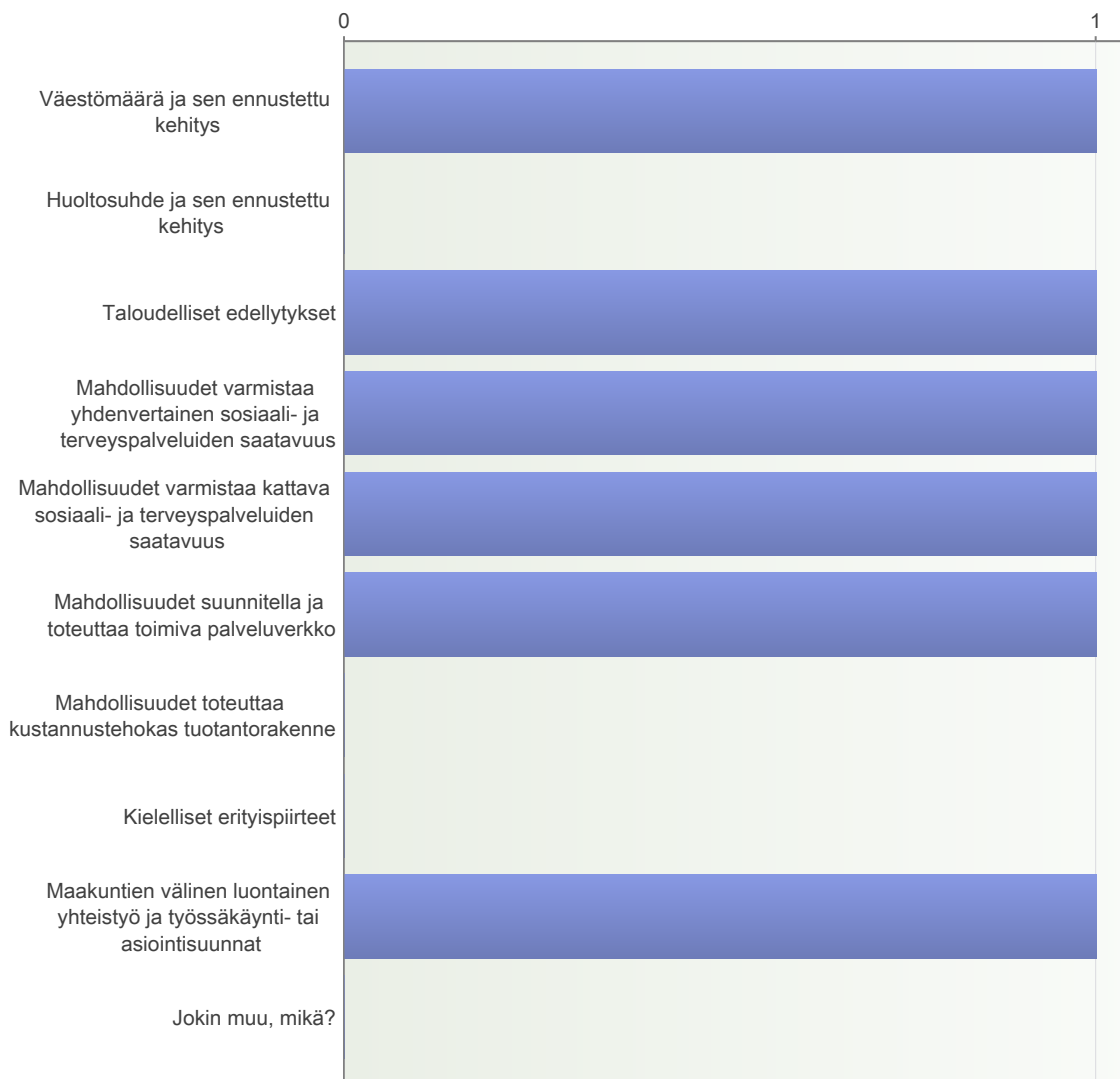
Vastaajien määrä: 1

- MLL ei pidä toimivana mallia, jossa kolmen itsehallintoalueen (maakunnan) sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuu olisi toisella itsehallintoalueella (maakunnalla). Järjestely luo epäselvän ja byrokraattisen rakenteen eikä ole siten tarkoituksenmukainen.

Asiantuntijat ovat ehdottaneet, että sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuu olisi 12 alueella. Jos kuitenkin päädytään 15 sote-järjestämisalueen malliin, olisi johdonmukaista, että myös itsehallintoalueiden lukumäärä on sama eli 15. On selkeämpää, että jokaisella itsehallintoalueella on myös sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuu.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Vastaajien määrä: 1

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Ei vastauksia.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Ei vastauksia.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Vastaajien määrä: 1

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edellyttää itsehallintoalueiden ja kuntien välisiä rakenteita, joissa on myös kansalaisjärjestöjen työ otettu huomioon. Yhteistyö edellyttää lainsäädäntöä, sopimuskäytäntöjä ja yhteisiä työryhmiä tai muita toimielimiä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tulee olla suunnitelmallista, tavoitteellista, monialaista ja monitoimijaista. Tässä tarvitaan hallinnonalojen ylittämistä ja yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa sekä asukkaiden ja asiakkaiden osallisuutta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tulee panostaa nykyistä enemmän, jotta sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys voidaan turvata. Tällä hetkellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja ehkäisevään työhön panostetaan liian vähän, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon painopiste on siirtynyt erityispalveluihin.

MLL pitää tärkeänä, että lainsäädäntöön sisällytetään velvoite kunnille ja itsehallintoalueille tehdä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä järjestöjen kanssa. Lainsäädännössä on huomioitava yhteistyö järjestöjen kanssa kaikilla tasoilla, valtakunnallisessa kehittämistyössä, itsehallintoalueilla maakuntatasolla ja kunnissa paikallistasolla.

Sote- ja alueuudistusten on edistettävä kunnan ja itsehallintoalueen asukkaiden sekä kunnassa ja itsehallintoalueella toimivien järjestöjen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia palvelujen kehittämiseen ja niiden järjestämiseen. Kuntien mahdollisuus avustaa paikallisten järjestöjen hyvinvointityötä tulee säilyttää. Kunnat ovat avustaneet myös järjestöjen valtakunnallista hyvinvointityötä (esimerkiksi MLL:n Lasten ja nuorten puhelin). Luontevaa olisi, että jatkossa itsehallintoalueet tukisivat valtakunnallista hyvinvointityötä.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Sote- ja alueuudistuksella on parannettava yhdenvertaisuutta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuudessa. Tällä hetkellä lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on suuria kuntakohtaisia ja alueellisia eroja.

YK:n lapsen oikeuksien komitea on esittänyt huolensa Suomen suurista alueellista ja paikallisista eroista lasten palvelujen resursoinnissa. Komitea on suositellut, että Suomi ryhtyy tehokkaisiin toimenpiteisiin, joiden avulla kaikille lapsille taataan tasa-arvoinen pääsy palveluihin ja palvelujen saatavuus heidän asuinkunnastaan riippumatta.

Sosiaali- ja terveydenhuolto on tärkeässä roolissa perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisessa. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perus- ja ihmisoikeusnäkökulma tulee ottaa huomioon sote- ja alueuudistuksen toteuttamisessa.

Kaikessa lapsia koskevassa lainsäädännössä ja päätöksenteossa tulee huomioida lapsen oikeuksien sopimus. Lapsen oikeuksien sopimuksen neljä läpileikkaavaa periaatetta tulee ottaa huomioon kaikissa lapsia koskevissa asioissa.

Periaatteet ovat syrjimättömyys (sopimuksen 2 artikla), lapsen edun ensisijaisuus (3 artiklan 1 kappale), lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen (6 artikla) ja lapsen näkemysten kunnioittaminen (12 artikla).

Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsia koskevissa ratkaisuisissa, kuten uudessa lainsäädännössä, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Jotta lapsen etu voidaan ottaa huomioon, sote-uudistuksen ja alueuudistuksen lapsivaikutukset on arvioitava ennakolta.

Sote-uudistuksessa ja alueuudistuksessa nämä periaatteet on otettava huomioon lapsia koskevissa asioissa. Läpileikkaavien periaatteiden ohella tulee huomioida kaikki lapsen oikeuksien sopimuksessa turvatut oikeudet, kuten esimerkiksi lapsen oikeus parhaaseen mahdolliseen terveydentilaan ja terveysterveystiloihin (24 artikla), lapsen oikeus suojeluun ja huolenpitoon (3 artiklan 2 kappale), vanhempien oikeus saada tukea (18 artikla 2 kappale) ja vammaisten lasten erityiset oikeudet (23 artikla).

Lähipalvelut ovat lapsille ja nuorille tärkeitä. Lainsäädännössä tulee olla kirjaus palvelujen toteuttamisesta ensisijaisesti lähipalveluperiaatteella. Sote- ja alueuudistus tulevat joka tapauksessa keskittämään palveluja, joten lähipalveluperiaatteen kirjaaminen lakiin on välttämätöntä palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi. On myös tärkeää, että sote-uudistuksessa sosiaalihuoltoa ja terveydenhuoltoa kehitetään tasapuolisesti.

MLL pitää tärkeänä asukkaiden/asiakkaiden osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä kaikilla tasoilla. Asukkaiden ja asiakkaiden toimijuutta on tuettava. Asukkaiden ja asiakkaiden omaehtoista aktiivisuutta avointen palvelujen, kuten perhekeskustoiminnan järjestämisessä tulee edistää ja tukea.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Ei vastauksia.